

Egzamin maturalny na poziomie podstawowym. Jak sformułować stanowisko i właściwie je uzasadnić?

KONTAKT

**W: [CKE.EDU.PL](http://cke.edu.pl)
E: CKESEKR@CKE.EDU.PL**

ROZPRAWKA NA EGZAMINIE PODSTAWOWE INFORMACJE

Rozprawka na poziomie podstawowym jest formą wypowiedzi pisemnej na podany temat, która wymaga od zdającego:

- zrozumienia załączonego do polecenia tekstu literackiego (epickiego lub dramatycznego);
- sformułowania własnego stanowiska (tezy lub hipotezy) wobec problemu postawionego w poleceniu i odnoszącego się do zamieszczonego w arkuszu tekstu literackiego;
- rzeczowego uzasadnienia swojego stanowiska;
- odwołania się do załączonego tekstu oraz do wybranego tekstu/wybranych tekstów kultury. W przypadku, jeśli dany tekst literacki jest fragmentem lektury oznaczonej w podstawie jako obowiązkowa, uczeń powinien także odwołać się do całości utworu. napisania wypowiedzi, którą powinien cechować widoczny zamysł kompozycyjny, wyrażający się w funkcjonalnej segmentacji i uporządkowaniu tekstu stosownie do wskazanego gatunku wypowiedzi.

ROZPRAWKA NA EGZAMINIE

PODSTAWOWE INFORMACJE

Rozprawka na poziomie podstawowym sprawdza

- ✓ umiejętność odbioru, analizy i interpretacji tekstu literackiego
- ✓ umiejętność tworzenia własnej wypowiedzi.

Aby przygotować tego rodzaju wypowiedź, uczeń musi:

- ✓ rozpoznać sens załączonego do polecenia tekstu,
- ✓ określić jego problematykę,
- ✓ odnaleźć elementy znaczące dla odczytania utworu,
- ✓ wyszukać odpowiednie konteksty (teksty kultury) przydatne do opracowania zagadnienia wskazanego w poleceniu, a więc porównać funkcjonowanie tych samych motywów w różnych tekstach kultury.

ROZPRAWKA NA EGZAMINIE

FORMUŁOWANIE TEMATU

Czy szczególne okoliczności mogą usprawiedliwić postępowanie sprzeczne z podstawowymi zasadami etyki?

Rozważ problem i uzasadnij swoje zdanie, odwołując się do fragmentu *Innego świata* Gustawa Herlinga-Grudzińskiego i do innych tekstów kultury. Twoja praca powinna liczyć co najmniej 250 słów.

Czy w miłości lepiej słuchać głosu rozsądku, czy też oddać się namiętności? Rozważ problem i uzasadnij swoje stanowisko, odwołując się do podanego fragmentu *Lalki*, całego utworu Bolesława Prusa oraz innego tekstu kultury. Twoja praca powinna liczyć co najmniej 250 słów.

- Teza = temat + stanowisko autora (*Sądzę, że x jest jakiś*)
- Porządkuje wypowiedź, ukierunkowuje wypowiedź.
- To niejako „tekst w pigułce”, ponieważ zawiera wizję całości.

ĆWICZENIE

SFORMUŁOWANE STANOWISKO (1)

Wszyscy ludzie, których spotykamy, tak samo jak wydarzenia, doświadczenia, wyzwania, którym stawiamy czoła w ciągu naszego życia kształtują nas, mają na nas określony wpływ. Jednak w dużej mierze to od nas samych zależy, jak wykorzystamy to, co przeżyliśmy. Winy za kształt naszego życia nie możemy zrzucać na to czy na tych, którzy nas kształtowali. Po to bowiem się uczymy i doświadczamy różnych rzeczy, aby w ostatnim etapie poznania zdecydować czy chcemy w tym trwać, czy to odrzucić. Od nas samych zależy, czy znajdziemy w sobie tyle siły i odwagi, aby wyjść poza schematy i wyrwać się z rąk przeznaczenia. Uważam, że o ludzkim losie decyduje wolna wola człowieka, a nie siły od niego niezależne.

ĆWICZENIE

SFORMUŁOWANE STANOWISKO (2)

Zagadnienie wolnej woli człowieka nurtuje ludzkość już od dawna. Starożytni Grecy dostrzegali tylko pozorną wolność – o wszystkim decydowała groźna, nieznana moc przeznaczenia – fatum. Do dziś jest to problem dotyczący nie tylko filozofii czy religii, ale nawet nauki, która poszukuje dowodów na istnienie, bądź brak, wolnej woli. Co zatem decyduje o ludzkim losie? Postaram się rozważyć ten problem w mojej pracy.

[...]

Czy zatem na podstawie fragmentów powieści możemy odpowiedzieć na zadane na początku pracy pytanie? Moim zdaniem Wokulski ma rację – o losie ludności stolicy Francji decydowała niezależna siła, która ukształtowała zarówno miasto, jak i jego mieszkańców.

ĆWICZENIE

SFORMUŁOWANE STANOWISKO (3)

Rozważania na temat ludzkiego losu prowadzone są nieustannie od czasów antycznych, z różnym stopniem dociekliwości. Już wtedy człowiek chciał wiedzieć, czy żyje według ustalonego planu, czy może na jego egzystencję składa się zbiór przypadków. Ciekawość ta prowadziła do pytania – czy można mówić o wolnej woli? Czy nasze życiowe wybory są w jakiś sposób determinowane? A może rządzi nimi przypadek? Z mnóstwa teorii najbardziej sensownym wydaje się stwierdzenie, że każdy człowiek ma jakieś przeznaczenie już od momentu urodzin, na które wpływa przeszłość jego przodków. Ale sprawa nie jest tak oczywista, jakby się mogło wydawać.

ROZPRAWKA NA EGZAMINIE

ĆWICZENIE

Proszę opracować rozbudowaną tezę/stanowisko oraz 3 argumenty do tematu rozprawki:

Czy odkupienie winy zdejmuje z człowieka odpowiedzialność za wyrządzone krzywdy? Rozważ problem i uzasadnij swoje stanowisko, odwołując się do podanego fragmentu *Pana Tadeusza* Adama Mickiewicza, całego utworu oraz innego tekstu kultury. Twoja praca powinna liczyć co najmniej 250 słów.